

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 907/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

74/2010. (III. 3.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **d.-i lakos panaszos**¹ 2009. október 31-én előterjesztett **panaszát** a 2010. március 3-án – dr. Féja András testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a D.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2009. október 22-én, D. város egyik téren foganatosított rendőri intézkedés – igazoltatás és az intézkedő rendőrök által tanúsított magatartás – miatt terjesztette elő panaszát, és kérte a Testületet annak vizsgálatára.

I.

A panaszos előadása szerint D. város egyik terén egy ünnepi megemlékezésen vett részt, amikor a Székely Himnusz éneklése közben a rendőrség a teret körbezárta, majd igazoltatni kezdték a résztvevőket, így a panaszost is. A panaszos sérelmezte, hogy igazoltatása után a rendőrök „agresszíven viselkedtek, lökdösődtek, taszigáltak”. Amikor a panaszos az intézkedés oka iránt érdeklődött, arról az intézkedő rendőrök nem adtak tájékoztatást. Az igazoltatás során a panaszos lakcímkártyáját is elkérték.

A panaszos előadta továbbá, hogy az őt igazoltató rendőr nem közölte rangját, nevét, azonosító számát, továbbá az intézkedés kezdetekor nem tisztelgett és nem is köszönt.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Ezen rendőr kívánta megtekinteni a panaszos lakcímkártyáját is. A panaszos sérelmezte, hogy adatai rögzítésre kerültek, valamint, hogy a panasztétel lehetőségéről tájékoztatást nem kapott.

A panaszos végül sérelmezte, hogy a rendőrség egy általuk tudomásul vett rendezvény megtartását zavarta meg, amellyel megsértette a békés gyülekezéshez való jogot, holott a bejelentéssel és a szervezéssel kapcsolatos valamennyi törvényi és rendőrségi előírás betartásra került.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőrségtől, amely az alábbi információkat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1) A D.-i Rendőrkapitányság vezetője közbiztonságot veszélyeztető cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) bekezdésében – figyelemmel a Rendőrségi Szolgálati Szabályzatról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-ának (1) bekezdésére – biztosított jogkörénél fogva D. város megjelölt terének területére fokozott ellenőrzés elrendeléséről döntött 2009. október 22-én 16 órától 22 óráig.

A fokozott ellenőrzést elrendelő határozat indokolása szerint a rendőrkapitányságra írásos bejelentés érkezett, miszerint demonstráció megtartására kerül sor D. városban, a megjelölt téren 2009. október 22-én 16 órától 22 óráig. A bejelentett rendezvény szervezője mögötti szervezetként került említésre az Új Magyar Gárda Mozgalom is.

A bejelentéssel összefüggésben tartott egyeztetésen a szervezőt tájékoztatták többek között arról, hogy a „Magyar Gárdára utaló bármilyen magatartás, cselekvés alkalmas lehet jogsértés (szabálysértés vagy bűncselekmény) megállapítására”.

Mind az interneten, mind pedig a szórólapokon keresztül úgy lett a rendezvény propagálva, hogy annak egyik szervezője a Magyar Gárda, illetve az Új Magyar Gárda. Mindezek alapján számítani lehetett arra, hogy egyes résztvevők magatartása, cselekvése a Magyar Gárdára utaló lehet, mellyel kapcsolatban a rendőrséget intézkedési kötelezettség terheli. Így a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmények megelőzése és megakadályozása érdekében döntött a fokozott ellenőrzés elrendeléséről a rendőrkapitányság vezetője.

2) A rendőrkapitányság vezetőjének 09010/21970/7/2009. ált. számú, 2009. október 22-én kelt összefoglaló jelentése az alábbi többletinformációkat tartalmazza.

2009. október 22-én 17 óra és 19 óra közötti időben a Jobbik Magyarországért Mozgalom – Párt D. városi Alapszervezete és az Új Magyar Gárda Mozgalom nevében demonstráció megtartására került sor D. város megjelölt terén.

A bejelentő tudomásul vette, hogy a „Magyar Gárdára utaló bármilyen magatartás, cselekvés alkalmas lehet jogsértés (szabálysértés vagy bűncselekmény) megállapítására”. Tudomásul vette továbbá a bejelentő, hogy a bíróság ítéletében a Magyar Gárda jellemzőjeként öt külsőséget azonosított [egyenruha: fekete sapka, fekete mellény, fehér felső (ing), fekete nadrág, fekete bakancs és árpád(házi) sávós nyakra való(sál); a katonai jellegű alakzat; a vezényszavak; a speciális köszönés; a rendezvényeken elhangzó szónoklatok]. A bejelentő erre kijelentette, hogy a Magyar Gárda egyenruháját nem fogják viselni, nem lesz egységes öltözet, ruházat.

A bejelentéssel kapcsolatban kiadott igazoláson külön is felhívták a szervező figyelmét arra, hogy a demonstráció során tartózkodjanak a jogerős bírósági ítélet alapján felosztatott Magyar Gárda Hagyományörző és Kulturális Egyesületre, illetve a Magyar Gárdára utaló bármilyen magatartás, cselekvés tanúsításától.

Az összefoglaló jelentés szerint a fentiek ellenére úgy propagálták a rendezvényt, hogy annak szervezője a Jobbik Magyarországért Mozgalom – Párt mellett a Magyar Gárda illetve az Új Magyar Gárda. Ezért rendelt el fokozott rendőri biztosítást rendelt el a rendőrkapitányság vezetője.

A biztosítási feladatok ellátására külön tervben foglaltak alapján került sor. A végrehajtásban 9 fő és 34 fő tiszthelyettes vett részt, részben az illetékes rendőrkapitányság és a megyei rendőr-főkapitányság állományából.

A biztosítási terv alapján a térre vezető valamennyi útvonalat rendőri erőkkel biztosították annak érdekében, hogy a Magyar Gárda formaruhájában érkező személyek ellenőrzés, illetve igazoltatás alá vonása megtörténjen.

A tér területén 16 óra 15 perc magasságában kb. 10-12 fő tartózkodott, akik többsége fekete bakancsot, fekete nadrágot, fekete dzsekit, illetve fekete színű baseball sapkát viselt. A Magyar Gárda egyenruhájára utaló jellegzetesség, „mint az Árpád sávós nyaksál, Bocskai sapka, továbbá hátulján oroszlánnal díszített kabát nem volt.”

A rendezvény szervezőjével a rendbiztosi feladatok ellátására kijelölt r. alezredes felvette a kapcsolatot, és ismételten felhívta a figyelmet arra, hogy a demonstráció során tartózkodjanak a jogerős ítéletben foglalt bármilyen magatartás, cselekvés tanúsításától.

A rendezvény megkezdéséig jelentésre érdemes esemény nem volt, a rendezvény szervezője bemutatta a Magyar Gárda képviselőjét a rendbiztosnak, aki felhívta a figyelmet arra, hogy a résztvevőket külsőségekben ne lehessen azonosítani a Magyar Gárdával. Arra figyelmeztette őt, hogy kerüljék el a speciális köszöntés alkalmazását.

A rendezvény 17 órai kezdettel került megtartásra, azon kb. 300 fő vett részt. A helyszínre érkező személyek tekintetében rendőri intézkedésre okot adó körülmény nem volt tapasztalható. A rendezvényen kb. 15-20 fő a téren álló szobor mellett, attól

mintegy 10 méterre található padoknál a fenti fekete ruházatot piros-fehér sállal egészítette ki, és a baseball sapka helyett, különböző jelzésekkel, de egységesen „Bocskai sapkát” vettek fel. Ezek a személyek jól láthatóan elkülönültek a rendezvényen részt vevő egyéb személyektől.

Mivel a rendezvény megkezdődött, illetve mivel azokat a személyeket a tömeg körbevette, akiknél a rendőrség intézkedésre okot adó körülményt észlelt, nem került sor a rendőri beavatkozásra, mert hiányoztak a végrehajtás biztonságos feltételei.

A rendezvényen a bejelentésben foglaltaknak megfelelően hangzottak el a beszédek. Több felszólaló a speciális köszöntést alkalmazta, amelyre a résztvevők többsége ugyanúgy reagált.

A rendezvény időtartama alatt egy személy ismeretlen telefonszámról bejelentést tett, miszerint a téren megtartásra kerülő rendezvény, ezen belül pedig az a tény, hogy a Magyar Gárda főkapitánya mond beszédet, benne félelmet kelt.

A rendezvény végén, a Székely Himnusz eléneklése közben az összevont rendőri erők a téren álló szobor mögött felsorakoztak, majd az ének befejezését követően a szobor előtti területen megkezdtek a formaruhát viselő személyek igazoltatását. Az intézkedéseket párosával végző rendőröket az MRFK Akció Osztály munkatársai biztosították. A biztosítást az indokolta, hogy az intézkedés alá vont személyek a tömeg közepén helyezkedtek el.

A tájékoztató levél tartalmazza azon tizenhat személy névsorát – többek között a panaszost –, akik igazoltatására sor került. A rendőri intézkedés során a résztvevők folyamatosan szidalmazták, sértegették a rendőröket, illetve videokamerákkal, fényképezőgépekkel, valamint mobil telefonokkal felvételeket készítettek.

Az igazoltatások végrehajtását követően 18 óra 30 perckor a rendőri erők visszavonulása megtörtént a megindulási terepszakasra. Ezt követően intézkedésre nem került sor. Az intézkedések alkalmával nem történt sérülés.

A rendezvény során egy esetben vált szükségessé a kényszerítő eszköz alkalmazása, mivel egy jelen levő személy azzal akarta a többi személy igazoltatását megakadályozni, hogy a rendőrök elé állt.

A történt eseményekkel kapcsolatban a Szolgálati Szabályzat 57. §-a (2) és (3) bekezdésének a) és b) pontja alapján történt vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a foganatosított intézkedések jogszerűek, szakszerűek voltak és az arányosság követelményének megfeleltek.

3) A Bevetési Főosztály szolgálatot teljesítő r. őrnagy 2009. október 22-én kelt hivatalos feljegyzése szerint 17 óra 55 perckor telefonon bejelentés érkezett. A

bejelentő elmondta, hogy D. város terén „a Magyar Gárda Főkapitánya mondott beszédet, amely cselekmény benne félelmet keltett”. Továbbá a r. őrnagy tájékoztatására elmondta, hogy azért nem fordult a rendezvény biztosításában részt vevő rendőrökhöz, mivel nem látott a környezetében rendőröket. Az r. őrnagy tájékoztatta a bejelentőt, hogy a biztosítás parancsnoka felé továbbítja a bejelentését. Ezt követően, a rendőrnek nem volt alkalma a bejelentő személyére vonatkozó kérdéseket feltenni, mivel ő bontotta a telefonhívást.

4) A D.-i Rendőrkapitányság vezetője 09010/21970/2009. ált. számú, 2009. október 26-án kelt, „eljárás kezdeményezése” tárgyú levelében az illetékes rendőrkapitányság igazgatásrendészeti osztályától intézkedést kért a panaszossal szemben szabálysértési eljárás lefolytatására, figyelemmel az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 10/C. §-ára tekintettel.

5) A Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 2009. november 23-án kelt tájékoztató levele az alábbi többlet információkat tartalmazza.

A panaszossal szembeni intézkedést foganatosító r. főhadnagy a biztosítási feladat végrehajtása során bevetési öltözetet viselt, amelyen az előírásnak megfelelően volt elhelyezve az azonosító száma is. Az intézkedő rendőr szóbeli jelentése szerint, ő kultúrált hangnemben, a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte az igazoltatást, majd közölte a panaszossal nevét, rendfokozatát, azonosító számát valamint az igazoltatás okát, azaz azt, hogy szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor az igazoltatásra. Az intézkedés során a r. hadnagy valóban elkérte a panaszos lakcímkártyáját, annak érdekében, hogy vele szemben szabálysértési eljárást kezdeményezzen. A panaszossal szemben kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. A panaszos nem kapta meg a panasz előterjesztésre vonatkozó tájékoztatást, mivel „nem tett arra utaló kijelentést, hogy panasszal kíván élni a rendőri fellépéssel szemben.”

6) A rendezvénnyel összefüggésben készített rendőrségi felvételeket a Testület megtekintette.

A felvételen látható, amint a rendőrség megkezdte az intézkedéseket a panaszosokkal szemben. Mindeközben a rendezvény lebonyolítására felállított színpadon beszédet mondó személytől elhangzanak többek között olyan kijelentések, miszerint a rendőrnek meg kell jelölnie az intézkedés indokát. Felhívta a résztvevő személyek figyelmét arra, hogy addig, ne igazolják magukat, amíg nem közlik velük az intézkedés okát, valamint, hogy kérdezzenek rá, hogy mi az intézkedés jogcíme. A felvételen nem látható – annak minősége miatt –, de hallható amint ugyanezen személy elmondja, hogy az azonosító jelek nincsenek feltéve, és kéri a rendőröktől az azonosító jelek ruházatra történőt feltételét.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának, adatai rögzítésének indokoltságát és jogszerűségét és a békés gyülekezéshez való jog korlátozását.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ából levezethető tisztességes eljáráshoz, az 57. §-ának (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz, az 59. §-ában rögzített személyes adatok védelméhez, a 70/D. §-ában foglalt testi épséghez és 54. §-ában biztosított emberi méltósághoz, valamint az Alkotmány 62. §-ának (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való alapvető jogait.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére – amelynek keretében a további intézkedések zajlottak – jogszerűen került-e sor.

A fokozott ellenőrzés elrendelésére 2009. október 22-én 16 órától 22 óráig, D. város megjelölt terén a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében került sor. Az elrendelő határozat indokolása szerint számítani lehetett a Magyar Gárda megjelenésére, mivel a bejelentett rendezvény szervezője mögötti szervezetként került említésre az Új Magyar Gárda Mozgalom is. Az indokolás szerint mind az interneten, mind pedig a szórólapokon keresztül úgy hirdették meg a rendezvényt, hogy annak egyik szervezője a Magyar Gárda illetve az Új Magyar Gárda.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének jogszabályi feltételei a Testület szerint a rendezvénnyel érintett terület vonatkozásában fennálltak, mivel – a rendőrség tájékoztatása ellenére – számítani lehetett esetleg attól, hogy a jelenlevők magatartása Magyar Gárdára utaló lehet, mellyel kapcsolatban a rendőrséget intézkedési kötelezettség terhelheti. Testület elfogadta, hogy a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmények megelőzése és megakadályozása érdekében indokoltnak tartotta a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelését a rendezvény területére és annak időtartamára.

A panaszossal szembeni intézkedésre a rendezvény területén került sor, a Testület ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem állapította meg a fokozott ellenőrzés és az arra alapított intézkedés kapcsán.

2) A rendőrség a panaszos igazoltatásának közvetlen indokaként szabálysértés elkövetésének gyanúját jelölte meg, ezért Testületnek vizsgálnia kellett, hogy a rendőri intézkedések jogalapja a rendőri hivatkozás szerinti további jogszabályhely alapján megállapítható-e.

Az igazoltatás közvetlen indokaként a rendőrség a Szabs. r. 10/C. §-ában foglalt „felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” tényállását jelölte meg. A szabálysértést a panasszal érintett időpontban hatályos szabályozás szerint az követhette el, aki „a bíróság által felosztatott szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez”.

A Testület rögzíti, hogy a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályoknak mentén, szabálysértési hatóság szerepének átvétele nélkül.

A szabálysértés tényállása kapcsán a Testületnek vizsgálnia kellett a mögöttes feltételként szolgáló, felosztatásról hozott bírósági döntést is.

A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát feloszlatta. Az ítélet hatálya az indokolás szerint kiterjed az egyesülethez kapcsolódó mozgalom működésére is. Az ítéltábla ítéletében utalta arra, hogy a Magyar Gárda (Mozgalom) nem jogképes, azt az egyesülettel szimbiózisban, az egyesületen belül, annak szervezeti egységeként működő entitásnak kell tekinteni. Igazolja ezt az, hogy az egyesület által becsatolt „együttműködési megállapodás” szerint a Magyar Gárda az egyesület „ideológiai-szellemi iránymutatását magáénak vallva” az egyesület céljait valósítja meg. Tekintve pedig, hogy az egyesület a Magyar Gárdát magában foglalja, az ítélet hatálya arra is

kiterjed, „vagyis az egyesület feloszlata kapcsán a bíróság a Magyar Gárdában tevékenykedő természetes személyek együttműködésének az egyesülethez kötődő szervezeti kereteit is megszünteti”. Az indoklás pontosítja az elsőfokú ítélet félreérthető rendelkezését, és leszögezi, hogy a feloszlatast hozott döntés „a Magyar Gárdát alkotó természetes személyek jövőbeli egyesülési és gyülekezési jogára – mint anyagi jogi jogosultságra – kihatással nincs” (hiszen ez ellentétes lenne az elkülönült jogi személyiség elvével). A tilalom tehát csakis a Magyar Gárda (egyesület vagy annak szervezeti egysége) keretében gyakorolt jog vonatkozásában érvényesül.

A Fővárosi Ítéltábla határozatában – többek között – a Magyar Gárda tagjainak egyenruhában, vezényszavak alkalmazásával, a katonai alakzatban tanúsított magatartását minősítette elfogadhatatlannak.

A konkrét esetben a megtekintett felvételek alapján a Testület véleménye szerint a rendezvényen megjelenő kb. 15 személy viselhetett Magyar Gárdához hasonló egyenruhát. A felvételek minősége miatt azonban az egyértelmű azonosság a Magyar Gárda egyenruhájával nem volt megállapítható. A felvételeken látható, hogy a rendőrök a formaruhához hasonló ruhát viselő személyekkel szemben kezdték meg az igazoltatásokat és adatrögzítéseket.

A panaszolt esetben többek viseltek formaruhához hasonló öltözetet, és a Magyar Gárda Főkapitánya mondott beszédet. A rendőrségi iratok tanúsága szerint a rendőrök a formaruhát viselő személyek igazoltatását kezdték meg, majd végül 16 személyt igazoltattak, akikkel szemben szabálysértési eljárás kezdeményezésére is sor került. A Testület figyelemmel volt arra a körülményre is, hogy egy magánszemély a rendezvény ideje alatt bejelentést tett a rendőrségen, amelynek tartalma szerint benne félelmet keltett az, hogy a Magyar Gárda Főkapitánya mond beszédet a rendezvényen. Az illetékes rendőr-főkapitányság vezetőjének tájékoztató levele tartalmazta továbbá, azt is, hogy a rendőri intézkedés során a résztvevők folyamatosan szidalmazták, sértegették a rendőröket.

Mindezeket vizsgálva a Testület megállapította, hogy a hivatkozott szabálysértés gyanúja olyan fokban, amely az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerinti igazoltatást megalapozza, fennállt, tehát a panaszos igazoltatását a rendőrség megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre, ezáltal a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának korlátozására jogszerűen került sor.

A Testület rögzíti azonban, hogy a fent idézett tájékoztató levélben foglalt azon indokok, miszerint a jelen levők „videokamerákkal, fényképezőgépekkel, valamint mobil telefonokkal felvételeket készítettek”, nem szolgáltat önmagában alapot az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedéshez. Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes,

illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A rendőrségi törvény konkrétan meghatározza tehát, hogy a személyazonosság megállapítására mely esetekben kerülhet sor. A Testület felhívja a rendőrség figyelmét arra, hogy rendőri intézkedésre mintegy retorzióként, a felvételt készítés okán, nem kerülhet sor, az a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. A Testület hivatkozik ezen megjegyzésénél az Országos-rendőrfőkapitány 2009. október 6-án kelt, 105/155/4/2009. RP. Határozatára, miszerint „közterületen bárki jogosult fényképfelvételt készíteni – akár rendőri intézkedésről is – így a panaszos jogsértő cselekményt nem követett el”.

A Testület továbbá szükségesnek tartja rögzíteni, hogy több korábbi állásfoglalásában – elsőként a 20/2008. (VI. 25.) sz., később pl. a 149/2008. (XII. 3.) sz. állásfoglalásban – elvi élel kimondta, hogy az igazoltatás, mint minden rendőri intézkedés célhoz kötött, mindig kell lennie valamilyen törvényi jogalapjának és céljának (amelyet jelen esetben a rendőrség meg is jelölt). A rendőri intézkedés egyetlen esetben sem lehet önkényes, önmagáért való, illetve nem irányulhat arra, hogy az állampolgárokat, amennyiben valós vagy valósnak vélt rendőri jogsértést (visszaélést) tapasztalnak, annak dokumentálásától, bejelentésétől elriassza.

A Testület – az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozatával összhangban – korábbi állásfoglalásaiban [pl. a 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásban] leszögezte, hogy fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához.

A Testület ezzel összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, korábbi – többek között a 232/2009 (VIII. 5.) sz. állásfoglalásban –, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés vagy felvétel készítése további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor magánemberként természetesen igénybe veheti a polgári jog által biztosított személyiségi jogvédelem eszközeit – mivel a sérelem nem mint rendőrt, hanem mint magánszemélyt érheti őt.

A Testület megítélése szerint a rendőri intézkedések, és az esetleges rendőri jogsértések dokumentálásához fűződő közérdek megelőzi azt a hivatkozási alapot, hogy a rendőröknek az esetleg kényelmetlenséget okoz.

3) A Testület ezt követően vizsgálta a rendőri fellépés módját és annak jogszerűségét, mivel a panaszos állítása szerint igazoltatására formások betartása nélkül, és az intézkedés okának megjelölésének elmulasztásával került sor.

A Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles

nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. A 4. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben az intézkedést követően kell megtenni).

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések azért garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek a formai elemek hiányoznak, akkor sérül ez az alapvető jog.

Az intézkedő rendőr felettesének tett szóbeli jelentése szerint ő kulturált hangnemben, a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte az igazoltatást, majd közölte a panaszossal nevét, rendfokozatát, azonosító számát valamint az igazoltatás okát, azaz azt, hogy szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor az igazoltatásra.

A Testület a panaszos, valamint a rendőrség eltérő állítása közötti ellentétet feloldani nem tudta, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

Ezzel összefüggésben a Testület vizsgálta azt, hogy az intézkedő rendőr viselte-e az azonosító jelét a panaszolt intézkedéskor. Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Az intézkedő rendőr bevetési öltözetben, az előírások szerint azonosító számának ruházatán történő elhelyezésével látta el feladatát a rendőrség tájékoztatása szerint. A panaszos által megküldött felvételen látható, amint egy intézkedő rendőrnek bevetési öltözetének jobb oldalán, mell feletti részen volt elhelyezve az azonosító jelvénye. A panaszossal szembeni konkrét intézkedést azonban beazonosítani nem tudott a Testület. **A Testület ezért az állítások közötti ellentétet feloldani nem tudta, ezért megállapítása szerint e tekintetben sem volt megállapítható a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme.**

4) A Testület ezt követően vizsgálata a panaszos adatainak rögzítését. A panaszos előadása szerint az intézkedő rendőr lakcímkártyáját is elkérte az adatrögzítés során.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése előírja az igazoltatás során megismert adatok rögzítését, ha az „további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják”. A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják. A Testület megállapítása szerint egyértelmű, hogy mivel az igazoltatásra a szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor, ezért a szabálysértési eljárás kezdeményezéséhez szükséges is volt panaszos adatainak rögzítése. Az adatrögzítést az Rtv. erre az esetre kifejezett kötelezettségként írja elő.

A fentiek szerint a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát a rendőrség jogszerűen korlátozta, ebben a tekintetben alapjogsérelmet a Testület nem állapított meg.

A Testület ezt követően vizsgálta a panaszos azon sérelmét, miszerint lakcímkártyáját az intézkedő rendőr elkérte tőle. A rendőrségi dokumentumok szerint a r. hadnagy valóban elkérte a panaszos lakcímkártyáját, annak érdekében, hogy vele szemben szabálysértési eljárást kezdeményezzen.

Az Rtv. 29. §-ának (2), (3), (8) bekezdése, a fent idézett Szolgálati Szabályzat 38. §-a és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-ának egybevetése alapján az alábbiakat szükséges megállapítani.

Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerint: „Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető.” Ugyanezen törvényhely (8) bekezdése arról rendelkezik, hogy: „személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni”.

A személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. Az 1992. évi LXVI. törvény 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útlevelel és az új típusú

kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

Az Rtv. is garanciális rendelkezésként rögzíti, hogy az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. (Amennyiben azonban az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Ilyenkor felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.)

Az igazoltatás során a korábban részletezettek szerint az igazoltatott személy adatai abban az esetben kerülhetnek rögzítésre, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények azt indokolják. Részletesen meghatározásra kerül a rögzíthető adatok köre is, amelyek az igazoltatott személyazonosító adatai, az igazolvány sorozata és száma, valamint az igazoltatás helye, ideje és oka lehetnek. A lakcím és a tartózkodási hely címe a felsoroltak között szintén nem szerepel.

Az idézett rendelkezések alapján megállapítható, hogy a személyazonosság megállapításához nincsen jogszabályi felhatalmazás a lakcím-kártya elkérésére, továbbá a később lefolytatandó szabálysértési eljárásra hivatkozással sem kerülhet erre sor, ilyen esetben ugyanis az igazoltatás helyét, idejét és okát rendeli rögzíteni a Szolgálati Szabályzat. **Testület megállapítása szerint ezért csekély mértékben sérült a panaszos a tisztességes eljáráshoz való joga.**

5) A panaszos előadása szerint a rendőrök agresszíven viselkedtek vele, lökdösődtek, taszigálták őt. A Testület vizsgálatának tárgyává tette a rendőri magatartást, hangnemet, valamint azt hogy a panaszossal szemben sor került-e testi kényszer alkalmazására.

A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszossal szemben kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, és az egész rendezvény alkalmával egy esetben, egy férfinél vált szükségessé testi kényszer, valamint kényszerítő eszköz alkalmazására.

A panaszos által megküldött felvételen látható, amint a tömeg és az intézkedő rendőrök között dulakodás alakult ki, a mindkét csoport részéről tanúsított ellentétes irányú mozgás, tolás következtében. A felvétel többszöri megtekintését követően, a Testület arra a véleményre jutott, hogy a fenti „taszigálásokhoz” a kezdő mozdulatot egy intézkedő rendőr tanúsította. A panaszost a Testület nem tudta beazonosítani, figyelemmel mind a rendőrség mind pedig ezen eseménysorban résztvevők száma miatt. Ezért azt, hogy a panaszost mennyire érintették a tanúsított magatartás az egyértelműen nem megállapítható, de figyelemmel a panaszos beadványában leírtakra, alappal feltételezhető, hogy a tömeg részét képezte, melynek hatására az ott kialakult résztvevői és rendőrségi ellenállás következtében érezhette úgy, hogy őt „lökdösik, taszigálják”. A Testület ugyan a felvételekből megállapította, hogy valóban megtörténtek a panaszos által előadottak, azonban figyelemmel volt arra is, hogy a

rendőrségi felvételeken hallható a részt vevők által szavakban, majd mozdulatokkal is kifejezett „nem tetszés” rendőri jelenlét miatt. **A Testület körülmények figyelembe vételével arra az álláspontra jutott, hogy a testi épséghez való jog sérelme nem megállapítható.**

A panaszos kifogásolta, hogy a rendőr agresszíven viselkedett igazoltatását követően. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A panaszos állítását a rendőri jelentés egyértelműen cáfolta. A panaszossal szembeni konkrét intézkedés nem látható, azaz az nem beazonosítható. **A Testület tekintettel az ellentétes állításokra, az emberi méltósághoz és testi épséghez való jogának sérelmét megállapítani nem tudta.**

6) A panaszos sérelmezte, hogy őt nem tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről. Ezzel összefüggésben az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A rendőrség a Testület kérdésére az alábbi választ nyújtotta: a panaszos nem kapta meg a panasz előterjesztésre vonatkozó tájékoztatást, mivel „nem tett arra utaló kijelentést, hogy panasszal kíván élni a rendőri fellépéssel szemben.”

A Testület álláspontja szerint elfogadhatatlan az intézkedő rendőrök által tanúsított gyakorlat, ugyanis a rendőr – arra irányuló kérés hiányában is – köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a törvény szerinti panasz lehetőségéről. **A Testület álláspontja szerint ezzel sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joga.**

7) A Testület végül vizsgálta a panaszos azon kifogását, miszerint a rendőrség a békés gyülekezéshez való jogot korlátozta akkor, amikor a rendőrség által tudomásul vett rendezvényt megzavarta.

A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) a 6. §-ában írja elő azt, hogy a közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A Gytv. 12. §-ának (3) bekezdése szerint pedig a rendőrség képviselője a rendezvényen jelen lehet. A tárgyi esetben, bejelentett, és tudomásul vett közterületen megtartott rendezvény kapcsán, a rendőrség rend fenntartásával és az oszlatással kapcsolatos jogai és kötelezettségei is fennállnak.

Mivel a rendezvény az egyeztető tárgyaláson elhangzott és a bejelentéssel kapcsolatban kiadott igazoláson szereplő felhívás ellenére is úgy került propagálásra, hogy annak szervezője a Jobbik Magyarországért Mozgalom – Párt mellett a Magyar Gárda illetve az Új Magyar Gárda. Ezért rendelt el fokozott rendőri biztosítást a rendőrkapitányság vezetője.

A rendőrség egy olyan rendezvényen jelent meg tehát, ahol számítani lehetett arra – a mögöttes információk alapján – hogy azon olyan személyek vesznek majd részt, akikkel szemben felmerülhet a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételnek olyan fokú gyanúja, amely a rendőrségi intézkedést megalapozta. Az intézkedő rendőrök a rendezvény végén olyan – összesen tizenhat – személyekkel szemben fogatosított intézkedést, akikkel kapcsolatban ez a gyanú felmerült.

A panaszos békés gyülekezéshez való jogát kétséget kizáróan érintette az, hogy a rendőrség megjelent a fenti rendezvényen és ott – többek között – a panaszost gyülekezési jogának gyakorlása során igazoltatták, adatait rögzítették, illetve ellene utóbb tevékenysége miatt szabálysértési eljárást kezdeményeztek. Figyelembe véve azt, hogy a rendőrség az előzetes egyeztetéseken túl a rendezvényen, a rendbiztoson keresztül is többször felhívta a szervező figyelmét arra, hogy tartózkodjanak a jelenlevők a Magyar Gárdára utaló bármilyen magatartás, cselekvés tanúsításától, továbbá tekintettel arra, hogy az intézkedések fogatosítására a rendezvény végén, korlátozott számban került sor, lehetővé téve a rendezvény lefolytatását. **A Testület megállapítása szerint ezért a békés gyülekezéshez való jog sérelme nem következett be.**

IV.

A Testület állásfoglalása szerint az ügyben rendőri intézkedés a panaszos tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát csekély mértékben sértette, ezért az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2010. március 3.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag